

Aan Provinciale Staten
Statencommissie WMC

Datum : 13 april 2010
Uw kenmerk : **2010WMC42 bijlage
6**
Ons kenmerk : 2010INT259033
Contactpersoon : M. Steenman
E-mail : Monica.steenman
@provincie-utrecht.nl
Doorkiesnr. : 2137
Bijlage(n) : 1

Onderwerp: Reactie op het verslag van bevindingen Ernst & Young jaarrekening 2009

Voorgestelde behandeling: ter kennisname

Aan Provinciale Staten,

Inleiding

De provincie Utrecht heeft een goedkeurende verklaring bij de jaarrekening 2009 ontvangen. De jaarrekening sluit met het saldo van baten en lasten over 2009 ad € 9.474.000 positief en een balanstotaal van € 830.732.000.

Naar aanleiding van de uitgevoerde accountantscontrole op de jaarrekening 2009 heeft Ernst & Young Accountants LLP een verslag van bevindingen 2009 uitgebracht op 31 maart 2010. In het verslag zijn de volgende onderwerpen behandeld:

1. Bestuurlijke samenvatting waarin de belangrijkste conclusies naar aanleiding van de controle van de jaarrekening 2009 worden weergegeven
2. De controleaanpak van Ernst & Young
3. De uitkomsten van de controle

Navolgend treft u een toelichting aan op de bevindingen van Ernst & Young. In deze toelichting wordt waar mogelijk per bevinding aangegeven welke acties er worden ondernomen en op welke termijn deze acties worden uitgevoerd.

Essentie / samenvatting:

Wij herkennen het beeld dat Ernst & Young schetst en zullen daar waar nodig aanvullende acties in gang zetten. Daarnaast zullen reeds eerder in gang gezette acties gecontinueerd worden opdat de positieve lijn wordt voortgezet.

Het boekjaar 2009 is het tweede volledige jaar waarin verantwoording plaatsvindt geënt op de nieuwe organisatiestructuur. In 2009 lag de focus voor de ontwikkeling van de provinciale organisatie in het bijzonder op de uniformering en het efficiënter inrichten van de bedrijfsinrichting en –processen. Deze aanpak begint de eerste vruchten af te werpen, maar zal in de komende jaren verder uitgebouwd moeten worden. De bevindingen van de accountant moeten worden gezien tegen deze achtergrond.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Wij vertrouwen dat onze aanpak zal leiden tot verbetering van de interne beheersing.

Financiële consequenties

N.v.t.

Vervolgprocedure/voortgang

Behandeling op 31 mei 2010 in PS.

Concreet voorliggende vraag aan statencommissie / Provinciale Staten

Bijgaande notitie ter kennisgeving aannemen

Bijlage: Verslag van bevindingen 2009 Ernst & Young

Gedeputeerde Staten van Utrecht,
De voorzitter, R.C. Robbertsen
De secretaris, drs. H.H. Sietsma

OVERZICHT VAN DE BEVINDINGEN 2009 VAN ERNST & YOUNG EN DAARUIT VOLGENDE ACTIES (de nummering verwijst naar de nummering van de bevindingen van Ernst & Young, zie bijlage)**1. Bestuurlijke samenvatting**

In dit hoofdstuk geeft de accountant de bestuurlijk belangrijkste conclusies naar aanleiding van de door hun uitgevoerde controle van de jaarrekening 2009. In de laatste paragraaf van dit hoofdstuk zijn de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen opgenomen van de uitgevoerde tussentijdse controle 2009 en follow-up.

1.1 Accountantsverklaring bij de jaarrekening 2009

Wij zijn verheugd met een goedkeurende verklaring bij de jaarrekening 2009 van de provincie Utrecht.

1.2 Niet gecorrigeerde controleverschillen

Wij zijn verheugd met het feit dat bij de controle van zowel de jaarrekening, als de SiSa-bijlage die deel uitmaakt van de jaarrekening, geen controleverschillen zijn geconstateerd die de gehanteerde goedkeuringstolerantie van Ernst & Young overschrijden. De gehanteerde goedkeuringstolerantie wordt nader toegelicht in paragraaf 2.3.

1.3 Het resultaat over 2009 en de financiële positie per 31 december 2009

Het saldo van baten en lasten over 2009 bedraagt € 9.474.000 positief en is als volgt samengesteld.

		€
Saldo rekening (Bruto)		(42.170.000)
Werkelijke toevoegingen aan reserves in 2009	(238.264.000)	
Werkelijke onttrekkingen aan reserves in 2009	289.908.000	
Saldo mutaties reserves 2009		51.644.000
Saldo rekening (Netto)		<u>9.474.000</u>

Ten opzichte van de door u vastgestelde begroting betekent dit een overschot van € 9.474.000. Voor nadere toelichting verwijzen wij naar het algemeen financieel verslag van de jaarrekening 2009.

1.4 De informatiewaarde van de jaarrekening**1.4.1 Jaarrekening**

De accountant merkt op dat de jaarrekening een goed inzicht geeft in het gerealiseerde resultaat over het jaar 2009. Het inzicht in de over- en onderschrijdingen blijft echter een punt van zorg. Alhoewel in de jaarcyclus 2009 extra aandacht is besteed aan de achterliggende oorzaken van met name onderbestedingen, is hier nog altijd ruimte voor verbetering. Wij zullen in 2010 bij de P&C producten nog scherper toezien op de (tijdige) rapportage en toelichting van onderbestedingen. Daarnaast wordt momenteel nagedacht over een nieuwe systematiek van begroten, die mede gericht is op het realistischer begroten en het zoveel mogelijk voorkomen van onderbesteding.

1.5 Samenvatting bevindingen tussentijdse controle en follow-up

Algemeen

De tussentijdse controle heeft in 2009 vrij laat (eind november en december) plaatsgevonden, zodat de meeste acties naar aanleiding hiervan nog in de beginfase zitten. Periodiek worden wij geïnformeerd over de voortgang van de acties.

Financieel beleid

In 2009 is gestart met de uitwerking van de spelregels op het gebied van financieel beleid zoals vastgelegd in de Verordening Interne Zaken in een financieel handboek. Deze zal medio 2010 gereed zijn. Ook de interne verordening zal in 2010 geactualiseerd worden.

Risicomanagement

Terecht wordt door Ernst & Young opgemerkt dat risicomanagement in 2009 veel aandacht heeft gekregen binnen de organisatie. Het incorporeren van (financieel) risicomanagement binnen de projecten zal in 2010 verder vorm gegeven worden. Tevens zal in de besluitvormingsprocessen risicomanagement een vaste plek krijgen. Tot slot zal de weerstandscapaciteit in het licht van de meer ondernemende provincie, die bijgevolg meer risico's loopt, bezien worden.

Interne beheersing/control

Het opstellen van de notitie "Van kaderstellen tot in control- een discussiestuk" is een eerste stap. Daarnaast wordt momenteel een vaste medewerker AO/IC geworven, die zich gaat bezighouden met het opstellen en het uitvoeren van het interne controle programma en de begeleiding van procesbeschrijvingen en -verbeteringen.

Inkopen/aanbestedingen

Onder het motto "Leveringen, Diensten en Werken onder één dak" is het doel om de regie op het totale inkoopproces in 2011 volledig geborgd te hebben bij de afdeling Subsidies en Inkoop. De komende twee jaar wordt hier gefaseerd naar toegewerkt. Zoals de accountant aangeeft zijn wij momenteel in dit kader bezig met een nieuw inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Subsidies

Bij de interimcontrole was aangegeven dat de controle op subsidies efficiënter kan worden ingericht. Door de controle te baseren op de genoemde risico analyse per subsidieregeling, zal hiertoe een belangrijke stap worden gezet.

2. De controle aanpak

De accountantscontrole is verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het BAPG. De controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op grond van het Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten stellen de Staten de goedkeuringstolerantie vast, zoals opgenomen in het Normenkader 2009, die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole hanteert. Tevens wordt door de accountant gerapporteerd over de bevindingen inzake de door de subcommissie voor de jaarrekening meegegeven aandachtspunten voor de controle 2009, te weten het afschrijvingsbeleid, de declaraties van GS, de overeenstemming van het jaarverslag met de jaarrekening en de tijdigheid van de rapportage van onderbestedingen aan PS. Wij kunnen ons vinden in de opmerkingen van de accountant, met uitzondering van de opmerking over de afschrijving van het provinciehuis. Door de accountant wordt vastgesteld dat het provinciehuis wordt afgeschreven in 50 jaar, terwijl in de verordening is opgenomen dat bedrijfsgebouwen in 30-40 jaar afgeschreven dienen te worden. Echter in het desbetreffende artikel (4:10 sub 3d) van de verordening is eveneens opgenomen dat de termijnen voor investeringen tot en met 2002 ongewijzigd blijven. Hiermee voldoen wij ook voor wat betreft de afschrijving van het provinciehuis aan onze verordening interne zaken.

3. De belangrijkste bevindingen

Wij herkennen het beeld dat Ernst & Young schetst en zullen daar waar nodig aanvullende acties in gang zetten. Daarnaast zullen reeds eerder in gang gezette acties gecontinueerd worden opdat de positieve lijn wordt voortgezet.

Hieronder volgt puntsgewijs onze toelichting op de bevindingen van de accountant.

3.1 Totstandkoming jaarrekening

Het boekjaar 2009 is het tweede volledige jaar waarin verantwoording plaatsvindt geënt op de nieuwe organisatiestructuur. In 2009 lag de focus voor de ontwikkeling van de provinciale organisatie in het bijzonder op de uniformering en het efficiënter inrichten van de bedrijfsinrichting en –processen. Deze aanpak begint de eerste vruchten af te werpen, maar zal in de komende jaren verder uitgebouwd moeten worden. De bevindingen van de accountant moeten worden gezien tegen deze achtergrond.

3.2 Bevindingen controle jaarrekening

3.2.1 Projecten

Project Hart van de Heuvelrug

In 2009 is hard gewerkt om de projectbeheersing te verbeteren. Hiertoe is de masterexploitatie herzien en is in september 2009 aan het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement gevraagd invulling te geven aan de uitvoering van risicomanagement. Op basis van de uitkomsten van de door het NAR uitgevoerde risicoanalyse heeft de stuurgroep Hart van de Heuvelrug een voorstel geschreven om het geconstateerde tekort van € 12,5 mln. en het risicobedrag van € 2,4 mln. te compenseren. Dit voorstel is samen met het rapport van het NAR op 10 maart jongstleden besproken in het bestuurlijk platform. Daarbij is een oplossingsrichting besproken die nu verder wordt uitgewerkt. De mastergrond-exploitatie wordt momenteel geactualiseerd en zal medio 2010 worden voorgelegd aan de Staten. De uitkomsten hiervan zullen worden opgenomen in de paragraaf grondbeleid 2010.

3.2.2 Voorzieningen

Voorziening dubieuze debiteuren: wij kunnen ons vinden in de opmerking van de accountant over het hanteren van één systeem voor het bepalen van de voorziening. In 2010 zal de voorziening bepaald worden op basis van individuele beoordeling van vorderingen.

Grootonderhoud Provinciehuis/Paushuize: Vooruitlopend op het door u genomen besluit tot aankoop van het nieuwe provinciehuis is in 2009 zeer terughoudend omgegaan met het uitvoeren van niet-noodzakelijk (cosmetisch, preventief) onderhoud. Tegelijkertijd zijn er enkele noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden verricht, gericht op het reduceren van veiligheidsrisico's. Dit beleid waarbij het ambitieniveau gericht is op veiligheid en wetgeving zal in 2010 gecontinueerd worden. Er is dan ook geen nieuw beheerplan aanwezig, maar noodzakelijk onderhoud wordt mede verricht op basis van een rapport van een extern bureau (bureau Lengkeek). Voor dit onderhoud zijn voldoende middelen beschikbaar in de voorziening Groot onderhoud.

Na afronding van de renovatie van Paushuize zal een nieuw beheerplan worden opgesteld op basis waarvan de voorziening zal worden beoordeeld en zo nodig aangepast, zoals ook reeds is gemeld in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Nazorg stortplaatsen: In verband met de aanpassing van het IPO rekenmodel is ervoor gekozen om hierop te wachten alvorens nieuwe berekeningen te maken van de te verwachten kosten. In 2010 zal op basis van dit rekenmodel een nieuwe berekening worden opgesteld en indien nodig de voorziening(en) worden aangepast.

3.2.3 Toelichtingen in het programmaverslag

Voor wat betreft de opmerking inzake de toelichtingen in het programmaverslag verwijzen wij naar hetgeen wij gemeld hebben inzake de informatiewaarde van de jaarrekening (zie 1.4.1).

3.2.4 Juridische aangelegenheden

In 2009 is door eiser conservatoir beslag op De Paltz gelegd om te voorkomen dat de provincie De Paltz doorlevert aan het Utrechts landschap (HUL). Er is een bodemprocedure tegen de provincie aangespannen waarin doorlevering van De Paltz wordt geëist. De zaak ligt bij de rechtbank Utrecht. De verwachting is dat de comparitie in mei a.s. zal plaatsvinden.

3.2.5 Beheerplan wegen

Met betrekking tot de actualiteit van het beheerplan wegen kunnen we melden dat het beheerplan voor de periode 2010-2014 momenteel wordt geactualiseerd en in de loop van 2010 ter besluitvorming zal worden aangeboden.

3.3 Rechtmatigheid

Voor wat betreft de opmerking inzake de interne organisatie van het rechtmatigheidsbeheer verwijzen wij naar hetgeen wij gemeld hebben inzake interne beheersing (1.5).